

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıda yazılı sorularımın Anayasa'nın 98 ve TBMM İç Tüzüğü'nün 96. Maddesi gereğince Başbakan Sayın Binali Yıldırım tarafından yazılı olarak yanıtlanması konusunda gereğini arz ederim.

Saygılarımla,

Murat BAKAN
İzmir Milletvekili

İklim değişikliğiyle mücadeleyi ve sera gazı salınımlarının kısıtlanmasını hedefleyen, şu ana kadar iklim konusunda imzalanmış en kapsayıcı anlaşma olan 'Paris Anlaşması' ülkemizin de aralarında olduğu 190'dan fazla ülke tarafından imzalanmıştır.

Anlaşmanın yürürlüğe girmesi için; küresel sera gazı emisyonlarının en az yüzde 55'ini oluşturan ve en az 55 ülkenin ulusal meclisinin anlaşmayı onaylaması gerekmektedir. Bu iki kriterin karşılanmasından 30 gün sonra ise, anlaşma yürürlüğe girecektir.

Küresel ortalama sıcaklık artış limitinin yüzyılın sonuna kadar 1,5 ila 2 derece arasında sınırlandırılmasını hedefleyen anlaşma, atmosferde en fazla sera gazı salınımına neden olan iki ülke Çin ve ABD'nin de aralarında bulunduğu 97 ülke tarafından onaylanmış ve 4 Kasım 2016'da yürürlüğe girmiştir. Anlaşmanın yürürlüğe girmesiyle uluslararası anlamda hukuki bağlayıcılığı olan anlaşmayı imzalayan ve parlamentolarında onaylayan ülkelerin sera gazı salınımını azaltma ve küresel sıcaklık artışının 2 derecenin altında tutulması konusunda planlarını uygulamaya koyması gerekmektedir.

Paris Anlaşması'nın yürürlüğe girmesinin 'tarihi bir an ve dönüm noktası' olduğunu belirten ve iklim değişikliği ile mücadelede zamana karşı yarışıldığını hatırlatan BM Genel Sekreteri Ban Ki-mun, devletlere bu konuda bir an önce harekete geçmeleri çağrısında bulunmuştur.

Anlaşma, 2020'de Kyoto Protokolü'nün yerine geçecektir. 2023'ten itibaren ise, ülkelerin ulusal beyanları (INDC) her beş yılda bir gözden geçirilecektir. Gelişmiş ülkeler, emisyon azaltımında sorumluluk sahibi ve gerekli olanakları karşılama yükümlülüğünde olacaktır. Gelişmekte olan ülkeler ise, iklim mücadelesindeki çabalarını artırıcı tedbirler alacaktır. Anlaşmada; sürdürülebilir kalkınma temeline dayalı, esnek, yerel yönetimler, şehirler, ormanlar, özel sektör ve karbonsuzlaşma gibi konular ön plandadır. Anlaşma gereğince, IPCC'nin 2018 yılında bir değerlendirme raporu yayımlanacaktır.

AB'nin anlaşma için sunduğu emisyon azaltım miktarı taahhüdü 2030 yılında 1990 yılına göre yüzde 40, 2050 yılında 1990 yılına göre yüzde 80 ila 95 arasındadır.

AB'nin küresel emisyonlardaki payı yüzde 12, ABD ve Çin'in toplam yüzde 40'dır.

AB'de 2014 yılında yakıtlardan kaynaklanan kaçak emisyonlar (ulaştırma hariç) yüzde 55.1, ulaştırma yüzde 23.2 (havacılık dahil), tarımsal faaliyetler yüzde 9.9, sanayi ve ürün kullanımı yüzde 8.5'dir.

Ülkemizin ise, küresel emisyonlardaki payı yüzde 1,24'tür. Ancak TÜİK'e göre, 2014'te toplam 467,6 milyon ton (Mt) emisyon havaya bırakıldı. Bu oran 2013'te 459,1 milyon ton (Mt) idi. Emisyonlardaki en büyük payı yüzde 72,5 ile enerji, yüzde 13,4 ile sanayi ve ürün kullanımı ve yüzde 10,6 ile tarımsal faaliyetler oluşturmaktadır.

Ülkemiz bu yıl 22 Nisan'da yapılan görüşmede BM Genel Kurulu'nda anlaşmayı imzalayan ülkelerden biri olmuştur. Anlaşmanın 22 Nisan'da başlayan imza süreci 21 Nisan 2017'de sona erecektir. Ancak anlaşmayı imzalamak yetmemektedir, meclisten geçmesi gerekmektedir. Anlaşma henüz onaylanmamış ve onayı ile ilgili de resmi bir açıklama yapılmamıştır.

Geçen yıl Paris'te yapılan müzakerelerde, ülkemizin onayının, anlaşmadaki özel tanım ve finans başlığına bağlı olacağı açıklanmıştır. Ülkemizin, 'ülkelerin farklı ulusal koşulları çerçevesinde ortak fakat farklılaştırılmış sorumluluklar' esasına dayalı esnek bir anlaşmayı desteklediği ifade edilmektedir.

Eğer iklim değişikliğine karşı insanlık ortak bir adım atmazsa üzerinde yaşayabileceğimiz bir dünya kalmayacaktır. Bu açıdan ülkemize düşen sorumlulukları yerine getirmek için tereddüt etmemek gerekmektedir. Bu bakımdan Paris anlaşması büyük önem arz etmektedir.

İklim değişikliğiyle mücadeleyi ve sera gazı salınımlarının kısıtlanmasını hedefleyen ve Türkiye'nin de 22 Nisan'da imzaladığı Paris Anlaşması'nın yürürlüğe girmesi için meclisten geçmesi gerekmektedir. Bu bağlamda;

1- Anlaşma neden bugüne kadar TBMM Genel Kurulu'na gelmemiştir?

2- Anlaşmayı TBMM Genel Kuruluna ne zaman getireceksiniz ?

3- Ülkemizin anlaşmayla ilgili onayının anlaşmadaki özel tanım ve finansal başlığına bağlı olduğu bilgisinden hareketle; Ülkemizin anlaşmadaki 'özel tanım ve finansal başlığı'ndan beklentisi nedir?

4- Anlaşmanın meclise getirilmemesi ve dolayısıyla yürürlüğe girmemesi durumunda sera gazı salınımını azaltma ve küresel sıcaklık artışının 2 derecenin altında tutulması konusunda hükümetin hazırlığı var mıdır?